

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ KONTROLIERIUS
SPRENDIMAS**

DĖL RASOS POCEVIČIENĖS SKUNDO PRIEŠ ŠIAULIŲ UNIVERSITETĄ

2014 m. rugpjūčio 29 d. Nr. SP-8

Vilnius

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius (toliau – kontrolierius), vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 18 straipsnio 1 dalimi ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. XI-1583 „Dėl Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos įsteigimo ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų patvirtinimo“, 13.1 papunkčiu ir išnagrinėjęs Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyboje 2014 m. birželio 4 d. gautą R. Pocevičienės (toliau – pareiškėja) skundą bei pateiktą medžiagą,

n u s t a t ė:

2013 m. gegužės 8 d. turėjo vykti pareiškėjos – Šiaulių universiteto Edukologijos fakulteto Edukologijos katedros docentės R. Pocevičienės atestacija už kadenciją ir profesoriaus pareigoms. 2013 m. gegužės 7 d. Šiaulių universiteto dėstytojų ir mokslo darbuotojų atestacijos ir priėmimo komisijai (toliau – DMDAPK) buvo pateiktas Šiaulių universiteto Ugdymo sistemų katedros profesoriaus A. Kiseliovo raštas „Prašymas atestuojant profesoriaus pareigoms, įvertinti R. Pocevičienės mokslines kompetencijas, galimą plagiatą ir Etikos kodekso pažeidimus“, kuriame prof. A. Kiseliovas pateikia metodinių leidinių serijos „Mokymasis gyvenimui“, parengtos pagal Europos socialinio fondo finansuojamo projekto „Savivaldaus mokymosi organizavimo modelio (SMOM), kaip netradicinės ugdymo(si) formos, taikant į inovatyvius sprendimus orientuotą ugdymą, įgyvendinimas Šiaurės ir Vakarų Lietuvos regiono mokyklose“ techninę užduotį, kurių viena iš autorių yra pareiškėja, „kritines išvalgas“, nurodo *galimus* plagiato atvejus šiuose leidiniuose, taip pat išsamiai aprašo pareiškėjos vadovavimą Šiaulių universiteto Ugdymo sistemų katedrai ir Edukologijos fakulteto tarybai 2006–2008 m.

DMDAPK, susipažinusi su minėtu prof. A. Kiseliovo raštu, pasiūlė jį „perduoti spręsti Rektoriui ir šiame posėdyje nesvarstyti doc. Rasos Pocevičienės atestacijos“.

Pareiškėja savo paaiškinimus dėl prof. A. Kiseliovo 2013 m. gegužės 7 d. rašte pateiktos informacijos pateikė:

- 1) 2013 m. gegužės 13 d. – Šiaulių universiteto rektoriui, DMDAPK;
- 2) 2013 m. gegužės 17 d. – Šiaulių universiteto rektoriui, DMDAPK, Senato atestacinės komisijos pirmininkui;
- 3) 2013 m. gegužės 20 d. – Šiaulių universiteto rektoriui, DMDAPK.

2013 m. birželio 12 d. DMDAPK posėdyje pareiškėja buvo atestuota už kadenciją, bet neatestuota profesoriaus pareigoms, nes „netenkina kvalifikacinių reikalavimų“ (DMDAPK nutarimas Nr. 113). 2013 m. birželio 13 d. pareiškėja raštu kreipėsi į komisiją, prašydama paaiškinti, kurių iš atestavimui keliamų reikalavimų profesoriaus pareigoms ji neatitiko. DMDAPK pirmininkas 2013 m. birželio 19 d. raštu atsakė, kad, vadovaujantis Šiaulių universiteto Dėstytojų ir mokslo darbuotojų atestavimo ir konkursų pareigoms eiti nuostatų 7 punktu, „DMDAPK sprendimai priimami slaptu balsavimu paprasta balsų dauguma“ ir „<...> kiekvienas DMDAPK narys yra laisvas apsispręsti ir balsuoti taip, kaip jam atrodo tinkama.“.

Šiaulių universiteto Senato pirmininkas V. Laurutis 2014 m. birželio 18 d. rašte Nr. 1-01-846-06-02 „Dėl informacijos ir medžiagos pateikimo“ Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybai (toliau – Tarnyba) nurodė, kad „2013 m. birželio 12 d. DMDAPK sprendimo neatestuoti R. Pocevičienės profesoriaus pareigoms teisinis pagrindas yra komisijos narių nuomonė, kad kandidatė nesilaikė Šiaulių universiteto dėstytojų ir mokslo darbuotojų atestavimo ir konkursų pareigoms eiti nuostatų 8 punkto reikalavimo laikytis Šiaulių universiteto darbuotojų ir studentų etikos kodekso nuostatų“ (pabraukta mūsų). Pažymėtina, kad Šiaulių universiteto dėstytojų ir mokslo darbuotojų atestavimo ir konkursų pareigoms eiti nuostatų (toliau – Nuostatai) 8 punkte nustatyta, kad „atestuojant vertinama: ar dėstytojas, mokslo darbuotojas atitinka jo pareigoms ir (ar) per kadenciją nustatytus kvalifikacinius reikalavimus; ar laikosi Šiaulių universiteto darbuotojų etikos kodekso nuostatų“ (pabraukta mūsų). Tokios nuostatos pagrindu darytina išvada, kad atestuojant ir už kadenciją, ir pareigoms turi būti vertinama atitiktis kvalifikaciniams reikalavimams ir etikos kodekso nuostatų laikymasis. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad 2013 m. birželio 12 d. R. Pocevičienė buvo atestuota už kadenciją, nevertinant Šiaulių universiteto Ugdymo sistemų katedros profesoriaus A. Kiseliovo 2013 m. gegužės 7 d. rašte „Prašymas atestuojant profesoriaus pareigoms, įvertinti R. Pocevičienės mokslines kompetencijas, galimą plagiatą ir Etikos kodekso pažeidimus“ pateiktų duomenų, kurie yra susiję su R. Pocevičienės per kadenciją atlikta metodine veikla, nors Nuostatų I skyriuje „Atestacija“ apibrėžiama kaip „dėstytojo ar mokslo darbuotojo <...> metodinės veiklos per kadenciją <...> vertinimas“.

Nuostatų V skyriuje yra nustatyti dėstytojų ir mokslo darbuotojų pareigybių kvalifikaciniai reikalavimai, kuriems dėstytojų ir mokslo darbuotojų atitiktį, vadovaujantis Nuostatų 6 punktu, vertina ir susijusius sprendimus priima DMDAPK.

Šiaulių universiteto darbuotojų ir studentų etikos kodekso 5.1 punkte nustatyta, kad „Etikos kodekso priežiūrą atlieka <...> Šiaulių universiteto darbuotojų ir studentų etikos komisija <...>, vadovaudamasi Etikos kodekso nuostatomis“. Be to, Šiaulių universiteto darbuotojų ir studentų etikos komisijos nuostatų 8 punkte nustatyta, kad Komisija „Nagrinėja pareiškimus ir priima sprendimus dėl Universiteto darbuotojų ir studentų Etikos kodekso nuostatų ir normų pažeidimų“. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad Universiteto darbuotojų ir studentų akademinės etikos pažeidimus konstatuoja Šiaulių universiteto darbuotojų ir studentų etikos komisija (toliau – Etikos komisija).

Vadinasi, atestacijos metu turi būti įvertintas ir atitikimas kvalifikaciniams reikalavimams, ir etikos kodekso nuostatų laikymasis. Atitikimas kvalifikaciniams reikalavimams savaime nesuponuoja ir nepagrindžia etikos kodekso nuostatų laikymosi, kaip ir etikos kodekso nuostatų laikymasis nesuponuoja ir nepagrindžia atitikimo kvalifikaciniams reikalavimams.

Vertinant skundo medžiagą, konstatuotina, kad minėta „komisijos narių nuomonė“ dėl pareiškėjos nesilaikymo etikos kodekso nuostatų, yra suformuota neįvertinus nei Šiaulių universiteto darbuotojų ir studentų etikos komisijos sprendimo dėl R. Pocevičienės akademinės

etikos pažeidimo, kuris buvo priimtas 2013 m. rugsėjo 23 d., nei Šiaulių universiteto ekspertų komisijos 2013 m. rugsėjo 18 d. patvirtintų išvadų ir rekomendacijų ir yra nepagrįsta.

Vadinasi, DMDAPK nutarimas Nr. 113, kad R. Pocevičienė netenkina kvalifikacinių reikalavimų profesoriaus pareigoms, kuris buvo priimtas vadovaujantis DMDAPK „narių nuomone, kad kandidatė nesilaikė Šiaulių universiteto dėstytojų ir mokslo darbuotojų atestavimo ir konkursų pareigoms eiti nuostatų 8 punkto reikalavimo laikytis Šiaulių universiteto darbuotojų ir studentų etikos kodekso nuostatų“, yra nepagrįstas.

Atsižvelgiant į tai kas išdėstyta, į minėtą teisinį reglamentavimą ir Tarnybai pateiktus minėtus dokumentus, darytina išvada, kad: 1) atestacijos už kadenciją ir profesoriaus pareigoms pareiškėjos atžvilgiu vykdymas neatitiko vertinimo tvarkos, reglamentuotos minėtuose Šiaulių universiteto teisės aktuose; 2) DMDAPK nutarimas Nr. 103 „Dėl atestavimo už kadenciją“ ir nutarimas Nr. 113 „Dėl atestavimo pareigoms“ yra nepagrįsti; 3) DMDAPK nariai, neužtikrinę savo sprendimų ir veiksmų motyvų pagrįstumo ir viešumo, pažeidė Šiaulių universiteto darbuotojų ir studentų etikos kodekso 2.1.3 papunktį.

2013 m. birželio 26 d. Senato posėdyje buvo nuspręsta, kad pareiškėjos Šiaulių universiteto Senatui pateiktos apeliacijos dėl neatestavimo profesoriaus pareigoms svarstymas atidedamas, kol bus gautos Šiaulių universiteto darbuotojų ir studentų Etikos komisijos (toliau – Etikos komisija) išvados.

2013 m. birželio 28 d. Etikos komisija prašymu kreipėsi į Šiaulių universiteto laikinąjį Rektorių prof. D. Jurgaitį dėl ekspertų komisijos, kuri pateiktų išvadas ir rekomendacijas dėl minėtų A. Kiseliovo prašymų, sudarymo.

2013 m. rugpjūčio 28 d. laikinojo rektoriaus sudarytos Ekspertų komisija buvo įpareigota atlikti tyrimą ir pateikti išvadas bei rekomendacijas dėl „leidinių serijos autorių kolektyvo galimo plagijavimo, nesąžiningumo atvejų <...>“.

Ekspertų komisija, atlikusi metodinių priemonių analizę ir vadovaudamasi nustatytais faktais, konstatavo „korektiškumo stoką analizuotose knygosė“: „visose knygosė rasta citavimo taisyklių pažeidimų, literatūros sąrašė pateikti šaltiniai, kurie nėra cituojami, arba nėra šaltinių; tekste neteisingos nuorodos, ilgos citatos.“ Be to, 2013 m. rugsėjo 18 d. Ekspertų komisijos posėdžio protokole teigiama, kad:

„Leidiniuose naudojamas nevienodas citavimo stilius.

Knygosė cituojami nerecenzuojami, nepatikimi šaltiniai, pvz. www.youtube.com, www.nvta.lt (Nacionalinė verslo tvarkos asociacija).

Visose knygosė rasta citavimo taisyklių pažeidimų:

literatūros sąrašė pateikti šaltiniai, kurie nėra cituojami arba nėra šaltinių;

tekste neteisingos nuorodos;

ilgos citatos (daugiau negu 1 pastraipa).

Leidiniuose rastas originalaus teksto perfrazavimas be nuorodos į cituojamą šaltinį.

Aptiktas vertimas iš užsienio literatūros šaltinių.

Tekste rasta kompiliacija (tekstas, parašytas pasinaudojus kitų autorių darbais) be nuorodos į cituojamą šaltinį.“

Etikos komisija 2013 m. rugsėjo 23 d. posėdyje, įvertinusi visas faktines aplinkybes, kurias savo paaiškinimuose pateikė leidinių autorės, nusprendė, kad jos, tame tarpe ir pareiškėja, nepažeidė Etikos kodekso ar kitų nuostatų.

2013 m. spalio 16 d. posėdžio metu Senatas, atsižvelgdamas į Ekspertų komisijos išvadas, nepatenkino pareiškėjos apeliacijos.

Pareiškėja kontrolieriui skundžia DMDAPK dėl 2013 m. gegužės 8 d. sprendimo atidėti pareiškėjos atestaciją už kadenciją iki 2013 m. birželio 12 d., dėl 2013 m. birželio 12 d. sprendimo neatestuoti pareiškėjos profesoriaus pareigoms, Šiaulių universiteto Senatą dėl 2013 m. spalio 16 d. sprendimo netenkinti pareiškėjos apeliacijos dėl DMDAPK 2013 m. birželio 12 d. sprendimo neatestuoti pareiškėjos profesoriaus pareigoms bei Šiaulių universiteto vadovybę dėl skuboto plagiatu faktų išviešinimo per žiniasklaidos priemones ir prašo kontrolieriaus:

1) informuoti Šiaulių universiteto vadovybę ir bendruomenę apie institucijas ir asmenis, padariusius akademinės etikos ir procedūrų pažeidimų;

2) įpareigoti Šiaulių universiteto DMDAPK atšaukti sprendimą dėl neatestavimo profesoriaus pareigoms;

3) įpareigoti Šiaulių universiteto vadovybę „viešai informuoti (ir per žiniasklaidos priemones) apie tai, kad šioje situacijoje esu nukentėjęs nuo akademinės etikos pažeidimų asmuo ir tokiu būdu reabilituoti mane akademinės bendruomenės akyse.“.

Atsižvelgiant į tai, kad dėl pareiškėjos metodinių priemonių ir leidyklos nesutarimo vyksta teisminis ginčas, vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 23 straipsnio 6 dalimi, minėtų metodinių priemonių plagijavimo nustatymo klausimas nebus nagrinėjamas, tačiau vadovaujantis Ekspertų komisijos pateikta leidinių analize ir pateiktomis išvadomis, konstatuotina, kad Ekspertų komisijos nustatyti faktai dėl analizuotų metodinių priemonių turi plagijavimo požymių.

Kontrolierius, išnagrinėjęs pareiškėjos skundą, išanalizavęs ir įvertinęs pateiktą informaciją ir ją patvirtinančius dokumentus bei teisinį reglamentavimą, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 18 straipsnio 12 dalimi,

n u s p r e n d ė:

1. Rekomenduoti:

1.1. atšaukti DMDAPK 2013 m. birželio 12 d. nutarimą Nr. 103 „Dėl atestavimo už kadenciją“;

1.2. atšaukti DMDAPK 2013 m. birželio 12 d. nutarimą Nr. 113 „Dėl atestavimo pareigoms“.

2. Informuoti Šiaulių universitetą ir Švietimo ir mokslo ministeriją apie Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus nustatytus asmenis, padariusius akademinės etikos ir procedūrų pažeidimų.

Kontrolieriaus sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.